

KALKMIJDENDE EN KALKZOEKENDE PLANTEN.

(Vervolg van blz. 154).

Een oogenblik dacht ik er aan, het te wagen; maar toen ik mij voorstelde, dat ik op dezelfde manier weer achteruit zou moeten schuifelen, heb ik beleefd bedankt; achteraf spijt het mij toch, dat ik het niet gewaagd heb en wel om verschillende redenen. Ten eerste vermoed ik, al ben ik er niet zeker van, dat deze grot met molsgang een van de beroemde Troues des Nutons is; de latere informaties bij de omwoners, die ik niet best verstaan kon, gaven varieerende lengten van 10 tot 100 meter; blijkbaar was er niemand van hen, die ik er naar vroeg, zelf in doorgedrongen; ook niemand uit het hôtel; wel juist een dag te voren een jongmensch, student-ingenieur, die er gelogeerd had; maar die was net weer vertrokken.

Den volgenden morgen was de man met de pet en de fietslantaarn ook niet meer te vinden en zoo weet ik van die grot niets uit eigen ervaring te vertellen, wat mij wel een beetje hindert.

Van die Nutons heb ik jaren geleden op een vroegere voetreis in de Ardennen door een boerin, die vrij verstaanbaar Fransch kon spreken, eens het een en ander hooren vertellen. „Het waren dwergen, die geheel en al behaard waren, en heel lange baarden droegen; ze konden niet spreken met de menschen van de streek; wel hadden ze het onder elkaar druk met geluiden en gebaren. Voor de menschen, bij wie ze onbevreesd om eten en vuur kwamen bedelen, waren het geluksgeesten; maar duivels, als ze, om het een of andere leed hun aangedaan, zich wilden wreken; dan stalen zij de kinderen uit de wieg en vermoordden ze in hun hol; en ze straffen ook geheime misdaden, door 's nachts het vee te vergifigen, of brand te stichten.“

Zoo iets dus als de kabouters bij ons en in Duitschland, maar wat minder mak.

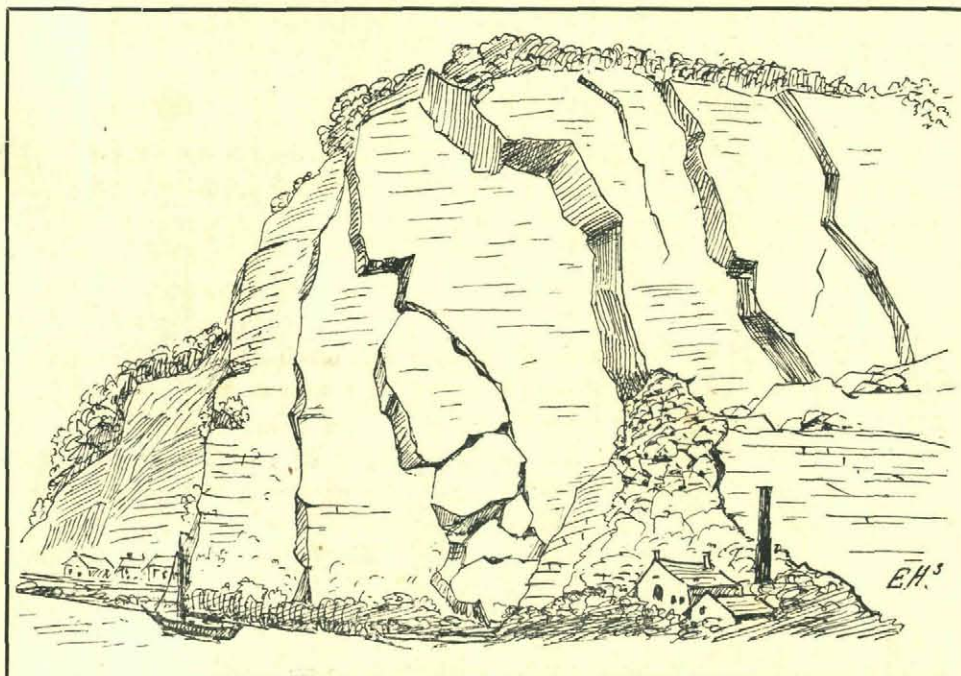
De serieuze geschiedenis weet van de Nutons niet veel meer te vertellen dan het wezenlijke, dat in de legende schuilt. Uit vondsten in de grotten blijkt het in elk geval, dat die hollen inderdaad bewoond zijn geweest door menschelijke wezens, misschien uit het steentijdperk, waarschijnlijk uit den veel lateren bronstijd; het moet een klein of zwak ras geweest zijn, dat door een grooter is verdrongen en dat zijn laatste toevluchtsoorden vond in de kalkgrotten, waaruit ze alleen uit nood onder de menschen kwamen. De grotten zelf zijn door de rivier uitgehold; de openingen ervan kwamen eerst bij het dalen van het rivierbed open en bloot.

Kans om iets te vinden in zoo'n grot, iets van natuurkundige of van praehistorische waarde of ook maar voorwerpen van romeinschen of lateren tijd is er natuurlijk niet; een bekende grot is al gauw onderzocht, de inventaris ervan opgemaakt en de vondsten zijn dadelijk veilig in een museum geborgen.

Studeerende jongelui, die er

in de buurt komen, moeten eerst zelf maar eens informeren en kunnen dan hun moed toonen door de grot in en uit te kruipen. Gevaar zal er niet bij zijn, anders was het wel verboden; 't is alleen een gymnastische oefening, waaraan ik wat ontwend ben; maar was ik niet heelemaal alleen geweest met dien raren kerel, dan had ik het toch een eindje geprobeerd; al was het alleen om de emotie, van zoo'n voorhistorisch hol binnen te kruipen.

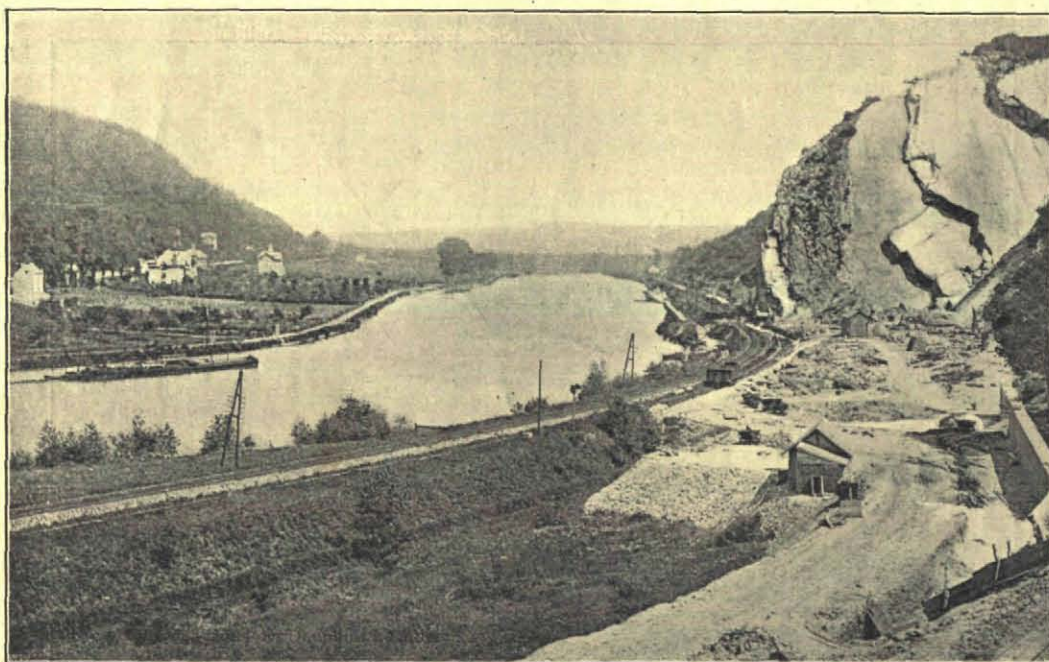
Vijftig pas verder — over verboden terrein, dat nu wel weer vrij zal zijn, er werd toen met dynamiet gewerkt, — staat ge aan de zuidzij van de eerste kalksteenrots en tegelijk in de groeve. De indruk, dien ge er van zult krijgen, is waarschijnlijk even gemengd als de mijne. Het is een geweldige rommel; links hebt ge ontzaglijke, naar het zuiden

In de steengroeve bij Tailfer. Naar het zuiden hellende lagen.

hellende, gladde en vlakke rotslagen van een donkerblauw-grijzen kalksteen, die voor vloersteen (dalle) en zerken wordt gebruikt. De bovenste en buitenste lagen van 2 à 3 meter dikte zijn gedeeltelijk stukgeslagen door kruit of dynamiet. Er hing, toen ik er bij stond (zie mijn schets) een losgeslagen of afgebroken blok, van een huis hoogte en breedte, tegen de rots, en met één punt steunde het gevaarte op een onderliggende laagstuk, zoodat het mij toescheen, dat het elk oogenblik ongevraagd naar beneden kon komen. Maar dit zal wel niet het geval geweest zijn, daar vlak er onder werklui bezig waren, die de groote al afgestorte blokken in kleinere stukken hakten; hun kleeren, hun gelaat en handen hadden op dien warmen morgen dezelfde blauw en grijze kleur als de kalksteen; een treurig gezicht; toch hadden ze nog lust mij

waar het veel beter scheen. Van kalkplanten echter was daar geen sprake: weer gewone bosch- en heideplanten met de overal aanwezige schildzuring en koraalvlier en natuurlijk brem. De oorzaak van het afwezig zijn van de rijke kalkflora, van zoeven, vertelden het potloodschetsje van mijn goede gids en de geologische kaart. De beide dikke kalklagen van een tien à twintig meter breedte liggen hier in den vorm van een V, met wat ronder punt; het zijn de beide armen van een scherpe plooi in de kalklagen, waarvan de bocht, de punt van de letter, bijna op den beganen grond ligt; de kalklagen, eens horizontaal door de zee afgezet, zijn later door geweldigen zijwaartschen druk, als of het weeke klei was, in elkaar geschoven en opgeplooid; de noordelijke arm, de linker, helt naar binnen en de andere de zuidelijke V-arm ook; maar die ligt

Tailfer. Gezicht van verre op de steengroeve.

te woord te staan. Ik wilde wat weten van de fossiele schelpen en de koralen in deze steensoort; maar de wetenschappelijke conversatie vlotte niet; wat wel aan ons beider gebrekkig Fransch zal gelegen hebben; men moet ook een beetje aan het Waalsch accent gewend zijn, om met de lui hier goed te kunnen praten.

Ik ging op eigen houtje aan het fossielen zoeken; maar ik vond hoegenaamd niets. Ook de plantenoogst was uiterst schaarsch; alles lag onder een dikke stoflaag en waar geen stof lag, daar vond je puinhoopen; bovendien werd er een nieuwe weg recht uit naar de andere witte rotsen aangelegd (op het kaartje in de vorige afl. ik heb dien „weg in aanbouw“ aangegeven); dit gaf zooveel rommel, dat er haast geen groen plekje meer te vinden was. Daarom klauterde ik een zijpaadje op, recht uit naar boven,

een drie honderd pas verder, dicht bij de witte rotsen, die op de tekening (vor. afl.) in de verte te zien zijn; dat is de pendant van de plooiarm, die hier op deze foto en de tekening staan afgebeeld. Zoo'n V-plooi heet in de geologische vaktaal een synclinale (D. Mulde), een A-plooi: anticlinale (D. Sattel).

Daar ik nu van de punt van de synclinale regelrecht omhoog klom, en de holte van de plooi is opgevuld met lagen van harde-zandsteen, is het niet te verwonderen, dat daar op eens weer de kalkflora verdwijnt; de grond is er buitendien voor den plantengroei, niet willig, schijnt het; het is brem met braam en vlier anders niet; en gloeiend heet, droog en stoffig bovendien. In een oogenblikje was ik weer beneden uit dien oven.

E. HEIMANS.

(Wordt vervolgd). *Jan 201*